

Ekstern fagfellerapport for PPU, UIB 2024

Navn:

Katrine Nesje, førsteamanuensis i pedagogikk, Institutt for lærerutdanning og skoleforskning, Universitetet i Oslo

Ekstern fagfelle ved:

Praktisk-pedagogisk utdanning

Oppnevnt for perioden:

07.01.2023 – 31.12.2026

Rapporten gjelder for perioden:

Høst 2024

Fokus i rapporten:

Etter avtale med Hilde Sagen Trosvik (rådgiver) og Liv Eide (programansvarlig for PPU), er oppdraget for 2024 å «Vurdere av den totale arbeidsmengden på PPU-studiet og komme med råd om eventuelle justeringer».

Etter at det i 2022 ble gjennomført en programevaluering av PPU ved UiB, anbefalte studiekvalitetskomiteen å gjøre en vurdering av dimensjoneringen av de ulike emnene i programmet. I tillegg anbefalte komiteen å gjennomføre en undersøkelse blant studentene for å få en bedre forståelse av arbeidsbelastningen ved studiet (jf. Oppdragsbrev til fakultetene fra Psykologisk fakultet).

Det psykologiske fakultet (programeier av PPU) ba vårsemesteret 2024 alle fakultetene som tilbyr emner i PPU om å gi en oversikt over dimensjoneringen av studentenes arbeidsbelastning, basert på Student Workload Calculation Sheet (Karjalainen et al., 2006)¹. I tillegg ble det gjennomført en undersøkelse blant studentene om deres opplevelser av den totale arbeidsmengden på PPU-studiet. Studentene i studieåret 2023/2024 deltok i undersøkelsen.

Denne rapporten er skrevet på bakgrunn av de nevnte kartleggingene av emnene på PPU fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Det humanistiske fakultet, i tillegg til kartlegging av de pedagogiske emnene fra Institutt for pedagogikk. Rapporten bygger også på studentundersøkelsen. Rapporten baserer seg med andre ord på informasjon om både studentenes objektive og subjektive/opplevde arbeidsbelastning (Kyndt et al., 2014).

Rapporten struktureres på følgende måte: Først tar jeg for meg kartleggingene av den objektive arbeidsbelastningen fra de ulike fagmiljøene. Deretter gir jeg en presentasjon av resultatene fra

---

¹ Kalkulatoren gir en oversikt over antall timer studenter bruker på de ulike aktivitetene i utdanningen (undervisning, arbeidskrav og innleveringer, lese pensumlitteratur, vurderinger og eksamen). Kalkulatoren legger til grunn at ett studiepoeng utgjør 25-30 arbeidstimer for studentene. Antall arbeidstimer studentene bruker blir av kalkulatoren blir omregnet til antall studiepoeng. Det vil si at man får en oversikt over om emnet er under- eller overdimensjoner, eller om det er riktig dimensjonert med hensyn til antall studiepoeng.

undersøkelsen om studentenes opplevde arbeidsbelastning. Til slutt kommer jeg med noen anbefalinger.

Kartlegginger av dimensjoneringen i av de pedagogiske og fagdidaktiske emnene på PPU

Arbeidsbelastning er en viktig faktor i studenters læringsmiljø og har betydning for kvaliteten i studenters læring (Kyndt et al., 2014). I komplekse utdanningsprogrammer som lærerutdanning, der mange fakulteter har ansvar for ulike emner, i tillegg til at studenter også deltar i praksisopplæring, er det å vurdere arbeidsbelastning og dimensjonering spesielt viktig.

I forskningslitteraturen om arbeidsbelastning, skiller man gjerne mellom objektiv og subjektiv/opplevd arbeidsbelastning. Den objektive arbeidsbelastningen er den som fagmiljøene, i forbindelse med denne kartleggingen, har regnet ut på bakgrunn av Student workload calculation sheet, som er forankret i ECTS (Karjalainen et al., 2006). Subjektiv, eller oppfattet, arbeidsbelastning kan på den annen side beskrives som en kombinasjon av kravene som stilles til studentene og effekten disse kravene har på studentene (Karjalainen et al, 2006). For eksempel kan innsats og/eller frustrasjon komme som et resultat av den oppfattede arbeidsbelastningen. Og når studenter eventuelt opplever stor arbeidsbelastning, følger selvsagt gjerne følelser av press og stress.

Prinsippet om at studentenes objektive arbeidsmengde skal styre studiepoenguttellingen er forankret i universitets- og høyskoleloven (§11-1 – 11-2). Det vil si at emner på 7,5 eller 15 studiepoeng skal være utformet slik at studentene er fulltidsbeskjeftiget enten henholdsvis et kvart eller et halvt semester pr emne (ca. 200 timer for et emne på 7,5 studiepoeng og ca. 400 timer for et emne på 15 studiepoeng). Arbeidsmengden for emner med samme studiepoenguttelling, bør derfor være sammenlignbar. Dette prinsippet gjelder på tvers av faglige tradisjoner og støtter ideen om å lage normer for undervisning, pensum, arbeidskrav og innleveringer osv. Ankepunktet mot normer er selvsagt at de må kunne være generelle for å kunne omfavne de ulike fagtradisjonene som er gjeldende. Dette betyr for det første at normer ikke nødvendigvis blir like relevante og nyttige for alle fagmiljøer. For det andre kan normer gjøre systemet mer rigid for enkelte emner, og vanskeliggjøre prosesser hvor man for eksempel ønsker å øke arbeidsmengden og kravene studentene møter, eller ønsker å innføre innovative undervisnings- og evalueringmetoder. Uansett vil en avklaring av hvilke eventuelle normer og retningslinjer som ligger til grunn for dimensjoneringen av de ulike emnene i PPU, være hensiktsmessig for planleggingen av studentenes arbeidsbelastning.

De ulike fagmiljøene som tilbyr emner i PPU gjør oppmerksom på at beregningene av arbeidsbelastningen er noe usikker, og begrunner dette med at skjemaets struktur er tilpasset andre typer utdanninger. Allikevel gir beregningene en pekepinn på studentenes totale arbeidsbelastning, og kan fungere som et nyttig verktøy sammen med annen informasjon. Noen av fagmiljøene understreker at oppdraget med å kartlegge dimensjoneringen har vært en bevisstgjørende øvelse.

For å skape en oversikt over rapporteringen fra fagmiljøene, har jeg samlet den tilsendte dokumentasjonen i en felles tabell. Tabellen viser oversikt over antall sider pensum, undervisningstimer og arbeidskrav, og til slutt et den totale objektive arbeidsbelastningen omregnet til studiepoeng.

Tabell 1: Oversikt over studentenes totale arbeidsbelastning basert på den innsendte dokumentasjonen².

Emner	Studiepoeng	Antall sider pensum	Undervisning	Arbeidskrav	Sum ECTS
PEDA101	15	750 sider	52 timer		
PEDA102	15	750 sider	40 timer	3 + deltakelse	
DIDAENG1	7,5	468 sider	24 timer		9,5
DIDAENG2	7,5	435 sider	21 timer (+ 15 t. arb.kr) ³	1+deltakelse	8,2
DIDAFRA1	7,5	380 sider	24 timer (+2 t. diskusjon)		9,1
DIDAFRA2	7,5	430 sider	24 timer 8+2 t. diskusjon)	2 + deltakelse	9,5
DIDANOR1	7,5	500 sider	12,5 timer		7,1
DIDANOR2	7,5	500 sider	16 timer	1 + deltakelse	7,3
DIDANORAN1	7,5	500 sider	10 timer		6,9
DIDANORAN2	7,5	500 sider	16 timer	1 + deltakelse	7,3
DIDAFIL1	7,5	300 sider	18 timer (+5 t. annet)		7,2
DIDAFIL 2	7,5	300 sider	18 timer (+5 t. annet)	2 eller 3	7,2
DIDAHUM1	7,5	300 sider	18 timer (+5 t. annet)		7,2
DIDAHUM2	7,5	300 sider	18 timer (+5 t. annet)	Inntil 3 + deltakelse	7,2
DIDAREL1	7,5	700 sider	12 timer		9,2
DIDAREL2	7,5	700 sider	12 timer	1 + deltakelse	9,2
DIDASPA1	7,5	374 sider	22 timer (+3 t. fremlegg)		7,2
DIDASPA2	7,5	386	28 timer (+8 t. arb.krav)	2 + deltakelse	7,5
DIDATYS1	7,5	1042 sider	24 timer (+8 t. arb.krav)		12,4
DIDATYS2	7,5	1564 sider	30 timer (+12 t. arb.krav)	3 + deltakelse	17,4
DIDASAK1	15	725 sider	34 timer ⁴		11,8
DIDASAK2				deltakelse	
DIDASAK3	15	900 sider	20 timer		14,3
DIDASAK4				deltakelse	
DIDAPSYK2	7,5	Går ikke frem av dokumentasjonen			
DIDAPSYK2b	15	Går ikke frem av dokumentasjonen			
MATDID210-P			12 timer		
MATDID220-P	10		Går ikke frem av dok.	2	
NATDID212-P	5	52 timer	11 timer	3	
BIODID220-P	10	40 timer	26 timer		
PHYSID220-P	10	92 timer	22 timer		
KJEMIDID220-P ⁵	10	40 timer	20 timer		

Pensum

Dokumentasjonen tyder på at emnene i PPU er utformet på bakgrunn av romslige (ulike?) retningslinjer, spesielt når det gjelder pensumlitteratur. Som det går frem av tabell 1, er det nokså store variasjoner i hvor mye pensumlitteratur studentene tilbys og er forventet å lese. Humanistisk fakultet opplyser imidlertid om at antall sider i fremmedspråkfagene inneholder både kjernelitteratur og valgfri litteratur.

² Noen felter i tabellen er blanke der det manglet informasjon i dokumentasjonen

³ Her kommer det frem ulik informasjon i dokumentasjonen. I workload calculation sheet står det at det er et obligatorisk arbeidskrav med fagdidaktisk drøfting, mens dette ikke kommer frem i tabellen «Samlet oversikt over PPU per V24»

⁴ I rapporteringen har fagmiljøet slått sammen DIDASAK1 og DIDASAK2, DIDASAK3 og DIDASAK4

⁵ Matematisk-naturvitenskapelig fakultet har ikke lagt ved rådata, kun omregnet i timer.

Studenter med enkelte fags sammensetninger kan ha høy belastning når det gjelder antall sider lesestoff. Eksempelvis er pensum i tysk på henholdsvis 1042 sider (DIDATYS1) og 1564 sider (DIDATYS2). Dette sidetallet rommer altså både kjernelitteratur og valgfri litteratur. Det går imidlertid ikke frem av dokumentasjonen jeg har tilgang til, hvordan det kommuniseres til studentene om valgfritt pensum. Kan studentene velge et visst antall sider fra valgfritt pensum som de legger opp sammen med kjernepensum, eller er valgfritt pensum litteratur underviserne anbefaler som lesestoff til studenter som interessert i å fordype seg? Dersom listen over valgfritt pensum blir for lang, kan man stille spørsmål om hvor realistisk det er at studenter skal kunne orientere seg i alle tekstene, og det kan bli uklart hvilken funksjon disse tekstene tjener.

Også i studentundersøkelsen peker noen av studentene på at arbeidsbelastningen oppleves som høy når det gjelder antall sider pensumlitteratur. Studentene trekker spesielt frem pedagogikk, engelskdidaktikk og norskdidaktikk i denne sammenhengen (det er imidlertid viktig å merke seg at undersøkelsen ble gjennomført i et ett kull, og med kun 14 studenter (av 35) som besvarte undersøkelsen). For DIDANOR1 er sideantallet 500, mens det for DIDAENG1 er 468. Eksempelvis vil en student med disse to fagdidaktiske fagene, i tillegg til pedagogikkemnet med 750 sider pensum, vil forventes å lese 1718 sider pensum i løpet av første semester.

For de resterende emnene på 7,5 studiepoeng, ligger pensum på mellom 380 (DIDAFRA1) og 500 (DIDANOR1 og 2). Når det gjelder 15 studiepoengseminarene, er det i pedagogikk lagt opp 750 sider på begge semestrene. I samfunnskunnskap, der SV-fakultetet har slått sammen DIDASAK1 og DIDASAK2 og DIDASAK3 og DIDASAK4, er pensum på henholdsvis 725 sider og 900 sider. For emnene på det matematisk-naturvitenskapelige fakultet er det ikke oppgitt antall sider pensum, men heller antall timer studentene er beregnet å bruke på å lese pensumlitteratur.

I dokumentasjonen fra Institutt for pedagogikk, står det de baserer seg på en norm der 15 studiepoeng tilsvarer 1000 sider. De veiledende normene for antall sider pensumlitteratur per studiepoeng varierer imidlertid i stor grad fra fagområde til fagområde, og det kan derfor være vanskelig å vurdere den totale belastningen. Det gis anslag fra ulike institusjoner på 60-70, 80 og 100 sider pensumlitteratur per studiepoeng, igjen avhengig av fag (realfag ligger i den nederste delen av skalaen, samfunnsvitenskapelige og humanistiske fag i den øvre delen). Jeg har ikke klart å finne tydelige normer eller retningslinjer for utdanninger med innslag av praksisopplæring, annet enn at det må tas hensyn til dette i fastsettelsen av pensumomfang. Dersom man legger opp 60 sider studielitteratur per studiepoeng, vil det si 450 sider for et emne på 7,5 stp og 900 sider for et emne på 15 studiepoeng (1000 sider tilsvarer 66,6 sider pr. studiepoeng). I dette regnestykket er imidlertid ikke praksis tatt hensyn til.

Undervisning og arbeidskrav

Når det gjelder undervisning, er det noe variasjon i hvor mye undervisning de ulike emnene tilbyr. Engelskdidaktikk og fremmedspråkene (7,5 stp) oppgir at de tilbyr mellom 21 (DIDAENG2) og 30 (DIDATYS2) timer forelesning. Mens norskdidaktikk skriver at de tilbyr mellom 10 timer (DIDANORAN1) og 16 timer forelesning (DIDANOR2 og DIDANORAN2). Når det gjelder pedagogikk (15 stp) tilbys studentene 16 timer forelesning og 24 timer seminar (PEDA101 og PEDA102), mens studentene i PEDA101 også tilbys en intensivuke med 12 timer seminarundervisning. Tyskdidaktikk rapporterer at de har 24 timer undervisning i første semester (DIDATYS1), mens det legges opp til 30 timer undervisning i andre semester (DIDATYS2).

I dokumentasjonen jeg har tilgang til, er det oppgitt antall arbeidskrav i vårsemesteret (2024), men ikke for studiets høstsemester, bortsett fra for pedagogikk-emnet. Jeg må derfor bare anta at omfanget av arbeidskrav ligger på ca. det samme i begge semestrene. Det går ikke frem av dokumentasjonen når i utdanningsprogrammet de ulike arbeidskravene er lagt, men det kan se ut som flere av arbeidskravene både i pedagogikk og fagdidaktikk er knyttet til studentenes praksisperioder.

Bruk av arbeidskrav i høyere utdanning har utviklet seg i fagmiljøene på bakgrunn av tolkninger av Kvalitetsreformens hensikt, og omfanget varierer i ulike fagmiljøer (se f.eks. Haugan & Lysebo, 2018, om høyt antall arbeidskrav i ingeniørutdanning). Som det fremgår av tabell 1 varierer antall arbeidskrav fra ingen til tre eller fire i de ulike emnene. Antallet arbeidskrav en student totalt skal oppfylle, vil derfor avhenge av fagkombinasjon. En student med fagkombinasjonen Pedagogikk, DIDATYS2 og DIDAPSYK2 vil ha 9 arbeidskrav til sammen (i tillegg til deltakelse i undervisning). En student med fagkombinasjonen pedagogikk, DIDANOR2 og DIDAENG2 vil ha fire arbeidskrav (i tillegg til deltakelse i undervisning).

Ut fra dokumentasjonen å dømme er det variasjoner i arbeidskravenes karakter og omfang, fra innlevering av prosjektskisser (PEDA102 og DIDAFIL2) for de studentene som velger prosjektoppgave og ikke muntlig eksamen), til innlevering av refleksjonsnotat (DIDAPSYK2 og MATDID220-P), innlevering av disposisjon (DIDANOR2) og presentasjon av undervisningsopplegg (DIDAREL2, MATDID220-P og DIDAPSYK2).

Antall arbeidskrav for PPU kan sies å være moderat, sammenlignet med for eksempel ingeniørutdanningen. Haugan og Lysebo (2018), fant at studentene i ingeniørutdanningen ved OsloMet hadde i gjennomsnitt 81 arbeidskrav de to første årene i studiet. Det er imidlertid viktig å understreke at jeg ikke har gjort en vurdering av type arbeidskrav. Noen arbeidskrav er selvsagt av større omfang enn andre. Når studentene rapporterer at de har mye å gjøre, kan dette kanskje ha sammenheng med plasseringen av arbeidskravene i tid, eller eventuelt type og omfang av arbeidskrav. Og hvis det er slik at mange arbeidskrav faller på samme tidspunkt, kan det oppleves stressende for studentene.

Studentenes totale arbeidsbelastning beregnet til ECTS

Fagmiljøenes beregninger av den samlede belastningen for studentene omregnet til studiepoeng, viser nokså store variasjoner, og beregningene tyder på at det er noen fag som er overdimensjonert (se tabell 1). Didaktikkemnene i religion og historie samt fremmedspråkene peker seg ut, med tyskdidaktikk i en særstilling. Ut fra den totale arbeidsbelastningen tyskdidaktikkstudentene har, viser fagmiljøets beregning av emnet som gir 7,5 stp har en belastning tilsvarende 12,4 stp for DIDATYS1 og 17,4 stp for DIDATYS2. En del av forklaringen på de høye anslagene er knyttet til pensumlitteraturen, som for fremmedspråkene altså inneholder valgfritt pensum. Imidlertid har også studentene i tyskdidaktikk mer undervisning enn studenter i andre fagdidaktiske emner på 7,5 studiepoeng. Også engelskdidaktikk er noe overdimensjonert: arbeidsbelastningen er beregnet til 9,5 for DIDAENG1 og 8,2 for DIDAENG 2. Humanistisk fakultet peker på denne variasjonen i sitt oversendelsesbrev.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet skriver at rapporteringen av arbeidsbelastningen i emnene de tilbyr er noe overdimensjonert, men understøtter at arbeidet med kalkulatoren har bidratt til bevisstgjøring, og at viktigheten av å tilpasse arbeidsbelastningen til antall studiepoeng skal ivaretas i planleggingen av nye emner.

Studentenes opplevelser av arbeidsmengden på PPU

Det ble sendt ut en digital undersøkelse til alle studenter i kullet 2023/2024 i mai 2024. Kullet hadde på dette tidspunktet 35 aktive studenter. 14 av disse deltok i undersøkelsen, det vil si en svarprosent på 40%. På enkelte av spørsmålene var det imidlertid bare 11 eller 12 studenter som svarte. Det går ikke frem av spørreskjemaet hvilke fagdidaktiske fag studentene har, og det er derfor ikke mulig å se mønstre i svarene med utgangspunkt i fagdidaktisk tilhørighet.

Undersøkelsen bestod av generelle spørsmål om den totale arbeidsmengden i pedagogikkemnene og i didaktikkemnene. I tillegg fikk studentene spørsmål knyttet til arbeidsmengden i og utenom praksisperiodene. De fikk også spesifikke spørsmål om arbeidsmengde sett i sammenheng med krav til oppmøte, arbeidskrav og innleveringer og pensummengde i både pedagogikk og fagdidaktikk. Skjemaet inneholdt både faste svaralternativer og muligheter for fritekstsvar.

Av de fjorten studentene som har svart på undersøkelsen, rapporterer 9 studenter at den totale arbeidsmengden i *pedagogikkemnene* er ganske stor eller svært stor. 5 studenter mener at arbeidsmengden er passelig. I fritekstsvarene trekker studentene frem som utfordrende at de må jobbe med obligatoriske arbeidskrav i praksisperioden (2 studenter), at pensum i pedagogikk er for stort, og at det er utfordrende med obligatorisk oppmøte. Det at pensumlitteraturen er omfattende, gjør at det går ut over dybdelæringen, ifølge en av studentene.

På spørsmål om arbeidskrav og innleveringer i pedagogikk *utenom* praksisperiodene svarer 10 av 12 studenter at arbeidsmengden er passe. På spørsmål om arbeidskrav og innleveringer i pedagogikk *i løpet av* praksisperioden, skriver 8 av 12 studenter at arbeidsmengden er passe (en mener at det er liten arbeidsbelastning), mens 4 synes det er for mye.

Halvparten av studentene svarer at den totale arbeidsmengden i *didaktikkemnene* er svært stor, mens i underkant av halvparten (fem studenter) mener den er passe. Flere trekker frem at pensum er for stort i forhold til antall studiepoeng. Her blir norskdidaktikk og engelskdidaktikk nevnt spesielt. Filosofididaktikk berømmes for å være skreddersydd for undervisningen studentene skal ha i praksis.

På direkte spørsmål om hvordan studentene opplever pensummengden i didaktikk, svarer 8 studenter at den er stor eller svært stor. Norskdidaktikk trekkes frem også her, og en student skriver at pensumtekstene i tillegg krever støttetekster for å forstå disse. Ellers rapporterer studentene at det er variasjoner fra fag til fag. Det går imidlertid ikke frem hvilke fagdidaktiske fag det er snakk om. 4 studenter mener det er passe mengde pensum.

Når det gjelder spørsmål om krav til oppmøte i didaktikkemnene svarer 10 studenter at dette er bra. En student mener at krav til oppmøte er «litt strengt», men vedkommende opplever allikevel en fleksibilitet fra instituttet/fagpersonens side. En student mener at arbeidskrav og innleveringer er «for mange med tanke på at praksis er nok».

Når det gjelder arbeidskrav og innleveringer i didaktikk *utenom* praksisperiodene, skriver 8 studenter at det er passelig, en student mener det burde vært mer struktur (igjen, fagdidaktisk fag nevnes ikke), en mener det er for mye i norskdidaktikk, en mener det er for mye i engelskdidaktikk. På spørsmål om arbeidskrav og innleveringer i didaktikk *i* praksisperioden svarer 9 studenter passe, selv om en mener det «kan oppleves litt plagsomt fordi praksis er altoppslukende». En student svarer at didaktikk ikke tar hensyn til praksis, slik pedagogikk gjør (fagdidaktisk fag nevnes ikke). To studenter opplever arbeidsmengden med tanke på arbeidskrav og innleveringer i praksis som mye.

Studentene opplevde den totale arbeidsmengden mens de var i praksis som mye høyere (2 studenter) eller høyere (5 studenter) sammenlignet med når de ikke var i praksis. 3 studenter opplevde arbeidsbelastningen som lik, og 2 studenter opplevde arbeidsbelastningen som lavere eller mye lavere enn sammenlignet med når de ikke var i praksis. En av studentene skriver at aksjonsforskningsprosjektet «ødelte mye av praksisen». En annen student trekker frem at praksisperioden ble preget av universitetsarbeid, fordi de måtte teste ut ulike pedagogiske og didaktiske grep på grunn av innleveringer etter praksis. Hvis man, som i tilfellet med den aktuelle studenten, er flere studenter sammen om å dele på undervisningstimer i praksis, blir det dermed lite tid til egen undervisning.

Tre av studentene skriver at de er fornøyde og en nevner eksplisitt at det fungerer fint med innlevering «av et slags utkast» i løpet av praksisperioden. Ellers nevner studentene at «praksis er altoppslukende fordi det er så mye nytt».

På spørsmål om hvordan studentene opplever den totale arbeidsmengden på studiet, svarer 5 av studentene at den er svært stor, 3 studenter svarer at den er ganske stor, mens 3 studenter svarer at den totale arbeidsmengden er passelig. (Det er kun 11 studenter som har besvart dette spørsmålet). I kommentarene skriver studentene at arbeidsmengden er for stor i forhold til praksis, og det foreslås å redusere litteraturen i pedagogikk og engelskdidaktikk. Igjen trekkes filosofididaktikk frem av en av studentene som et godt eksempel når det gjelder praksisrelevant litteratur og undervisning. Dette sammenfaller for øvrig med studentenes objektive arbeidsbelastning. I dokumentasjonen fra fagmiljøet går det frem at antall sider pensum og undervisningstimer i filosofididaktikk er lavere enn de på andre fagdidaktiske emnene. En av studentene fremmer også ønske om at det kommunisere tydeligere hvilke deler av studielitteraturen som er mest sentral, slik at det blir lettere for studentene å forstå og prioritere det som er viktigst. Ellers nevner en av studentene at kommunikasjonen mellom studenter og ansatte og ansatte imellom, har et forbedringspotensial.

Det er også en av studentene som ser arbeidsbelastningen i sammenheng med studentenes totale arbeidssituasjon. Siden mange studenter er avhengige av å ha inntektsgivende arbeid ved siden av studiene, blir det stor arbeidsbelastning totalt. Dette er imidlertid ikke særegent for PPU-studiet ved UiB, men handler om en større diskusjon om blant annet studiestøttens dekningsgrad som i perioden 2002 til 2023 har sunket betraktelig (jfr. Rapport 10-2024, Samfunnsøkonomisk analyse).

Hvis vi sammenligner den objektive og opplevde arbeidsbelastningen, fremkommer det interessant informasjon. I spørreundersøkelsen trekker studentene frem at pensum i norskdidaktikk er for stort. En student mener også at det er behov for å lese støttelitteratur for å kunne forstå pensum. I oversikten fra fagmiljøet, rapporteres det at pensum er på 500 sider, og den totale, objektive arbeidsbelastningen er beregnet til 7,1 (DIDANOR1) og 6,9 (DIDANOR2). Også engelskdidaktikk trekkes frem av studentene, som mener at pensumlitteraturen er for stor også her (468 sider

DIDAENG1 og 435 sier DIDAENG2). Selv om omfanget av pensumlitteratur ligger innenfor en norm på mellom 60 og 70 sider per studiepoeng, oppleves det allikevel av studentene som mye.

Oppsummering og anbefalinger

Oversikten over den objektive arbeidsbelastningen (tabell 1) tyder altså på at noen av emnene i PPU-programmet er overdimensjonert, mens mange emner har en objektiv arbeidsbelastning som tilsvarer det antall studiepoeng emnet tilbyr. Studentundersøkelsen tyder imidlertid på at mange studenter samlet sett opplever studiet som krevende. Det kan i denne sammenheng være interessant å undersøke nærmere hva studentene opplever som krevende, hva de bruker tid på (studier, lønnet arbeid, familie osv) og hvilke motivasjoner og forventninger de har til utdanningen.

På bakgrunn av dokumentasjonen benyttet som utgangspunkt for denne rapporten, har jeg noen anbefalinger til videre arbeid:

Anbefalinger:

- Sørge for at fagmiljøene som bidrar med emner til PPU møtes og diskuterer felles retningslinjer med hensyn til omfang av pensumlitteratur og om studentens praksisperioder tas tilstrekkelig hensyn til i denne sammenhengen.
- Klargjøre formålet med pensumlitteratur og valgfri litteratur.
- Utarbeide en oversikt som viser alle obligatoriske innleveringer og arbeidskrav i emnene i PPU-programmet og når i semesteret disse er plassert, slik at man, så langt det lar seg gjøre, kan unngå at studentene får mange obligatoriske oppgaver samtidig.
- Gjennomføre en grundig og bredere undersøkelse blant studentene om ulike sider ved utdanningen, blant annet opplevelser av undervisning, arbeidskrav, pensumlitteratur.

Referanser:

- Haugan, J., & Lysebo, M. (2018). Hvorfor antall arbeidskrav bør reduseres: Om formativ vurdering i ingeniørutdanning. *Uniped*, 41(3), 347-360.
- Karjalainen, A., Alha, K., & Jutila, S. (2006). *Give me time to think: determining student workload in higher education*. Oulu University Press.
- Kyndt, E., Berghmans, I., Dochy, F., & Bulckens, L. (2014). 'Time is not enough.' Workload in higher education: a student perspective. *Higher Education Research & Development*, 33(4), 684-698.
- Samfunnsøkonomisk analyse (2024) Studiestøttens kjøpekraft. Rapport 10-2024.